

Haal meer uit je gras!

Gras is bij uitstek de belangrijkste teelt in Vlaanderen. De oppervlakte permanent en tijdelijk grasland in Vlaanderen bedraagt maar liefst 220.000 ha. Verder ligt er nog 20.000 ha gras-klover aan en ook 1880 ha kruidenrijk grasland. Ondanks dit enorme belang van gras in ons landbouwareaal verdwijnt de aandacht voor de teeltechniek en uitbating van grasland in het niets tegenover de aandacht die gewassen zoals mais, tarwe en aardappelen krijgen. Nochtans valt er ook bij grasland nog heel wat opbrengst en efficiëntiewinst te boeken.

Stef Keppens, PVL Bocholt

Of het nu om gemaaid of begraasd grasland gaat, bij de aanleg van nieuw grasland is de keuze van de genetica essentieel.

Deze keuze bestaat uit drie niveaus:

- Welk mengsel? Een enkelvoudig mengsel dat voor 100% uit Engels raaigras bestaat, of een complex mengsel met ook andere grassoorten, klavers of kruiden.
- Welke soort? In mengsels voor blijvende weiden kan je gaan van Engels

raaigras, timothee tot rietzwenkgras.

Bij tijdelijke mengsels zal het gaan om Italiaans of hybride raaigras.

Festulium is dan weer een kruising die afhankelijk van de kruising eerder aanleunt bij raaigras dan bij rietzwenkgras. Ook binnen de klavers is er een belangrijke keuze te maken.

De eigenschappen van witte klover zijn immers anders dan die van rode klover.

- Welk ras? Binnen bijvoorbeeld

Engels raaigras is er veel verschil.

Gaat het om een diploid of een tetraploid ras? Een vroeg of een laat doorschietend type? Het loont om de rassenlijsten te raadplegen om inzicht te krijgen in deze types en de eigenschappen van de rassen. Naast opbrengst zijn ook roestresistentie en persistentie zeker van belang. Ook van timothee, rietzwenkgras, witte en rode klover vind je belangrijke informatie terug in deze lijsten.

Eens het grasland gevestigd is, bepalen voornamelijk de bemesting en het maaibeheer de hoeveelheid en kwaliteit van het geoogste gras.

Aan de hand van twee actuele thema's, droogte en kostprijs van de N-bemesting, illustreren we het belang van deze keuzes.

Droogte

Tijdens de droogte van de voorbije zomer heeft heel wat grasland zwaar

afgezien. Hierdoor zijn er vaak slechts twee betekenisvolle snedes gemaaid. Na de regen van de laatste weken, is het duidelijk dat veel graszodes er toch weer bovenop komen. Bij het overwegen of herzaai nodig is, kan je best eerst eens op je perceel gaan kijken. In veel gevallen zal graslandvernieuwing toch niet noodzakelijk blijken. Graslandvernieuwing houdt dan ook extra kosten in en een productieverlies tijdens het eerste jaar na zaai.

Ook gras-klover en kruidenrijk grasland heeft geleden onder het watertekort. Toch leken deze percelen vaak groener dan bij grasmonocultuur. Dit kunnen we toeschrijven aan de klavers en kruiden die beter bestand zijn tegen de droogte. Dit soort graslanden hebben dan ook meer variatie aan worteltypes. Soorten zoals rode klover en luzerne, met hun diepwortelende penwortel, zijn zeer droogtetolerant. Maar ook smalle weegbree en cichorei zijn beter bestand tegen de droogte dan gras.

Ook de inmenging van andere grassoorten kan de droogtetolerantie verhogen. Zo is rietzwenkgras, bijvoorbeeld beter bestand tegen de droogte. Het wortelstelsel van rietzwenk kan dan ook tot wel 90 cm diepte reiken, terwijl Engels raaigras meestal maar 40 cm haalt. Rietzwenk haalt gemiddeld ook hogere opbrengsten per jaar dan Engels raaigras. Een meeropbrengst van 20% in vergelijking met Engels raaigras is tijdens een gemiddeld jaar haalbaar en kan bij droogte stijgen naar 28% en zelfs 65% bij extreme droogte. Nadelen van rietzwenk zijn de tragere ontwikkeling en de lagere verteerbaarheid. Bij latere zaai kan er het eerste jaar een opbrengstverlies van 10% ten opzichte van Engels raaigras worden waargenomen. De verteerbaarheid is soms tot 7% lager dan bij Engels raaigras, maar kan worden opgetrokken. Kiezen voor een beter verteerbaar ras of frequentere maai-beurten op een maaihoogte van 8 cm

maken veel goed. Combineren met witte klover in het grasmengsel kan de verteerbaarheid verder opkrikken.

Kostprijs N-bemesting

Net als bij een kleinere waterinput zorgt een kleinere kunstmestinput al snel voor een lagere opbrengst bij onze graslanden. Bij gras-klover is dit weer minder het geval. Vlinderbloemigen, zoals klavers, kunnen zelf stikstof fixeren. Het advies is om minder stikstof te geven. Een te hoge N-bemesting kan zelfs nadelig werken op het klaveraan-deel.

Dat besparing op kunstmest mogelijk is, werd al vaker bevestigd. Zoals ook in een onderzoek van de UGent uit 2014 waaruit bleek dat gras-klavermengsels, bestaande uit verschillende verhoudingen Engels raaigras en rietzwenk met witte klover, jaarlijks 142 tot zelfs 258 kg N per ha konden fixeren. Bij een bemesting met 135 kg N minder per ha waren de opbrengsten bij gras-klover nog steeds vergelijkbaar met of hoger dan het pure gras. Zo gaf tetraploid Engels raaigras met witte klover een gemiddelde jaaropbrengst van 12,8 ton/ha met een ruweiwitgehalte van 16,2%, terwijl dit voor hetzelfde pure Engels raaigras 12,0 ton/ha en 12,8% ►

Tetraploid Engels raaigras (links) naast rietzwenkgras (rechts) tijdens de droogte op 22 juli van dit jaar.

Oproep project Gras@vies

Omdat de succesvolle uitbating van gras-klover toch enige uitdagingen kent, wordt er binnen het relance-project Gras@vies getracht een adviesdienst op te zetten door de partners, PVL Bocholt, Hooibeekhoeve, ILVO, Inagro, PIBO-Campus, Boerenbond en MilkBE. Zo kunnen landbouwers ondersteund worden om van gras-klover een succesverhaal te maken en de eiwitvoorziening van eigen bodem te versterken. Landbouwers Marc Mijndonckx, Koen Op 't Roodt en Hans Peeters stapten al vanaf het begin mee in het project.

Ben jij ook een geïnteresseerde rundveehouder en wil je het beheer van je gras-klover onder de loep nemen en verbeteren? Meld je dan aan bij PVL (stef.keppens@pvl-bocholt.be), Hooibeekhoeve (an.schellekens@provincieantwerpen.be), ILVO (maarten.cromheeke@ilvo.vlaanderen.be), Inagro (ellen.versavel@inagro.be) of PIBO (femke.moors@pibo.be).

bedroeg. Omgerekend kon er dus 540 kg ruw eiwit per jaar meer worden geoogst bij gras-klover. Omgerekend naar uitsparing op ruw eiwit uit soja komt dit neer op 660 euro. Stel dat er ook nog 140 kg N (\pm 520 kg KAS) minder kunstmest op de gras-klover gebracht moet worden, dan scheelt dit aan de huidige prijzen nog een slordige 440 euro/ha.

Ondanks de hoge kunstmestprijzen is het op een standaard grasland met gezonde zode nog steeds zinvol om kunstmest aan te brengen. Zo kan er bespaard worden op de aankoop van extra kilo's eiwit in de vorm van soja, door meer eiwit van eigen grasland te halen.

Een kanttekening bij de bemesting van gras-klover is dat er wel rekening

gehouden moet worden met de kali-voorziening. Deze blijft cruciaal voor een goede gras-klaverteelt. De stikstofbemesting wordt overigens best toegepast in het voorjaar, wanneer de N-fixatie nog laag is.

Ecoregelingen

Kruidenrijk grasland is al meer bekend in Nederland, maar in Vlaanderen blijft dit slechts een beperkt areaal. Kruidenrijk grasland werd al opgenomen binnen de pre-ecoregelingen. Ook volgend jaar zullen gras-kruidenmengsels in aanmerking komen voor de agromilieuklimaatmaatregelen (AMKM) rond de inzaai van meerjarige milieu-, biodiversiteitsvriendelijke of klimaatbestendige teelten. Om aan de voorwaarden te voldoen, moet het mengsel

Bij de aanleg van nieuw grasland is de keuze van de genetica essentieel.

minstens twee soorten grassen, en tezamen vijf kruiden en vlinderbloemen waarvan minstens twee kruiden en een vlinderbloemige bevatten.

Ook gras-klover zal binnen deze AMKM worden opgenomen. Wanneer er enkel witte klover in het mengsel zit, moet er minimaal 3 kg kloverzaad per ha worden voorzien om aan de voorwaarden te voldoen. Bij een mengsel met enkel rode klover of een mengsel met beide soorten wordt 6 kg per ha aangehouden. ■

ese.mobility

Laadpaal nodig?

Vanaf **1.762,- €** ex. BTW

LEDEN-VOORDEEL

solar smart roof service
esegroup.be
+32 (0)58 593950

Wij hebben jou in 't oog.
Jij ons?

www.mediaservice.be

Media service